

TREPIGGET HUNDESTEJLE - En lille fisk med tre pigge på ryggen og en lille pig på bugen, som lever i stimer på det lave vand og er vigtig føde for fugle og fisk. Hundestejlen lever i tang og ålegræs og spiser smådyr som dafnier, krebsdyr og fiskerogn. Om foråret bygger hannen en rede og lokker flere hunner til at lægge deres æg i den. Han befrugter æggene - og bevogter dem til de klækkes.

TANG - Tang er havets store planter. Det er makroalger - og de er forskellige fra blomsterplanter. Tang har fx ikke rødder, men hæfter sig på sten med hæfterødder. Tang har et løv i stedet for blade og kan optage næringsstoffer direkte fra vandet. Tang har ikke styrkevæv, fordi planten bliver holdt oppe af vandet.

TANGLOPPE - Tangloppen er et lille brunt krebsdyr som hopper! Den er 3 mm lang, krum og ligesom klemt fra siden. Tangloppen lever på lavt vand i tang og ålegræs. Den spiser næsten alt, små alger og dyr og dødt organisk materiale. Og alle elsker tangloppen, som bliver spist af fisk og havfugle. Tangloppen formerer sig om foråret og sommeren - og hunnen bærer æg og yngel under maven.

ÅL - Ålen kan blive 60-80 cm lang. Den jager om natten og lever af børsteorm, myggelarver, krebsdyr, småfisk - og hvad den ellers kan gabe over. I gamle dage var der masser af ål i Roskilde Fjord og ålen var den vigtigste fisk for fjordens fiskere. Desværre er ålen gået tilbage over hele verden.

STRANDKRABBE - Strandkrabben lever mellem tang og sten i den nordlige del af Roskilde Fjord, hvor vandet er mest salt. Strandkrabben jager om natten og fanger muslinger, småfisk og krebsdyr, som den finder ved at bruge små følehår på benene. Hvis du fanger en krabbe, så vend den om. Hunnen har en bred hale. Hannen har en spids hale.

FJORDREJE ELLER ROSKILDEREJE - Fjordrejen er altædende. Den spiser fx alger, små krebsdyr og dødt organisk materiale. Fjender er fisk og havfugle. Fjordrejen er almindelig i fjordens sydlige del. Den overvintrer langt fra kysten på dybere, saltere vand. Om foråret får fjordrejen unger. Hunnen bærer sine æg i en rugepose i 6 uger, før de klækkes.

TANGLUS - Tanglusen er et lille fladtrykt krebsdyr kan blive op til 3 cm. Kroppen er oval og langstrakt. Du finder tanglus på lavt vand - og gerne i ålegræs eller tang. Tanglusen er planteæder og lever både i saltvand og brakvand.

RUR - Ruren et krebsdyr, som lever i et lille hus af kalk på sten og pæle. Når huset er over vandet, har ruren lukket døren med fire kalkplader, så der er

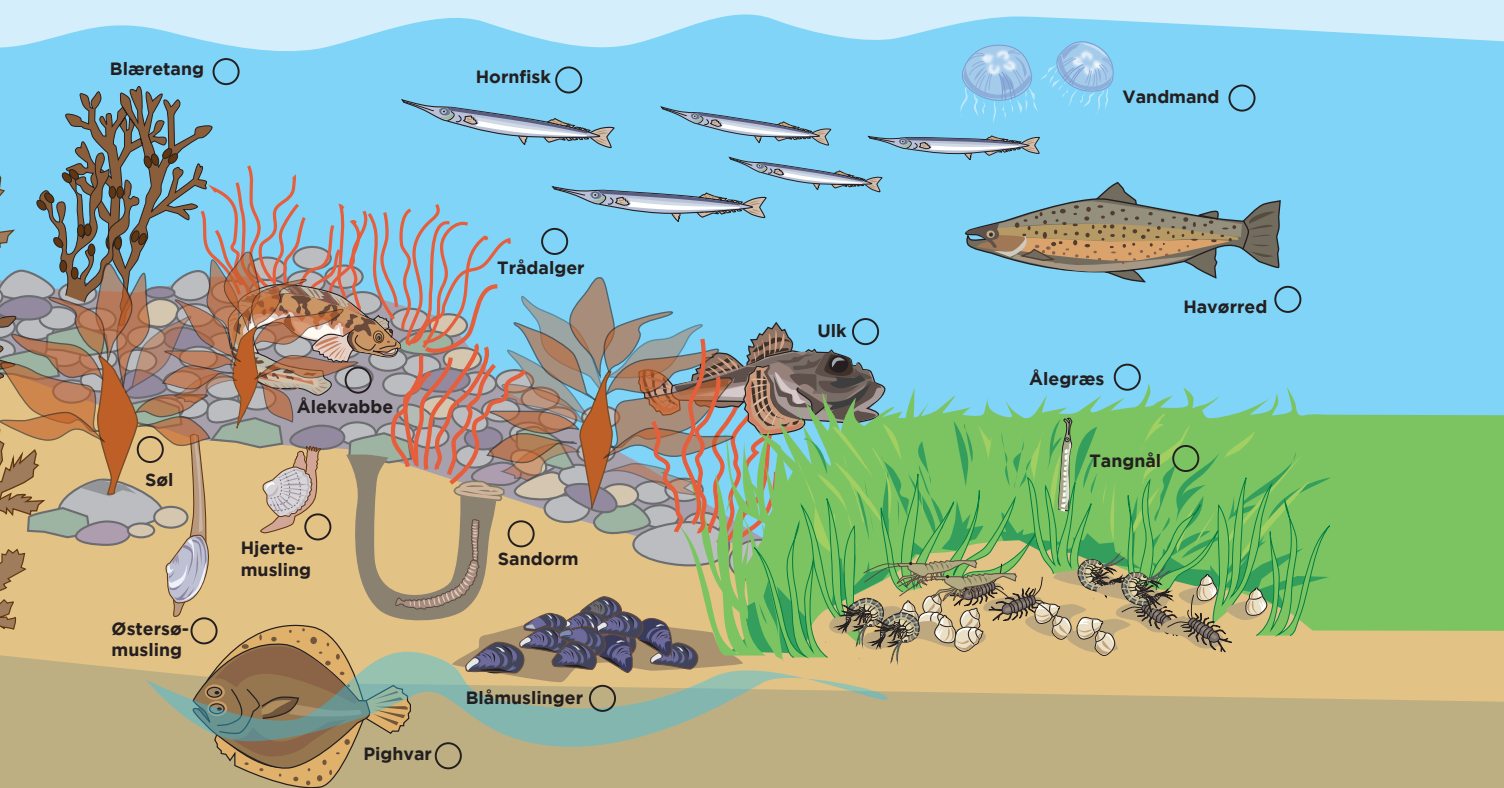
vand inde i huset. Når huset er under vandet ligger ruren på ryggen inde i huset og stikker sine lange rankefødder ud i vandet. De er formet som vifter og filtrerer vandet for plankton. Ruren er både han og hun, men den kan ikke gå ud af sit hus, når den skal parre sig. Derfor har ruren udviklet en utrolig lang penis. Den er faktisk otte gang længere end rurens krop - og kan let nå over til naboen.

PIGHVAR - Pighvar er en cirkelrund venstrevendt fladfisk med pigge på ryggen, som kan blive 50 til 100 cm lang. Pighvar er en aktiv rovfisk, som lurker fra sandbunden og jager fisk som tobis, kutling og torsk. De sidste år har fjordens fritidsfiskere sat små pighvar ud i fjorden. Det har gjort, at bestanden er vokset.

LIVET PÅ ET STENREV

Gå på opdagelse på et stenrev. Læs om dyr og planter - og sæt kryds ved dem, du har set i fjorden.

Tekst: Malene Bendix. Tegning: Eva Wulff.

BLÅMUSLING - Blåmuslingen er den mest almindelige musling i Roskilde Fjord. I havet kan den blive op til 10 cm lang, men den er mindre i fjorden. Blåmuslingerne laver hæfte-tråde og hæfter sig fast til sten og pæle og hinanden. På den måde danner de store muslingebanker på fjordbunden. Muslingen filtrerer fjordens vand for planktonalger og -dyr og dødt organisk materiale - og renser fjordens vand.

HORNFISK - I maj måned er det hornfisketid. Så vandrer hornfisk i titusindvis ind i Roskilde Fjord for at gyde. Hornfisken er en 60 - 70 cm lang sølvfarvet fisk. Den har lange kæber, der nærmest ligner et næb - eller et horn. Hornfisken lever af krebsdyr, og småfisk som sild, brisling og tobis.

HAVØRRED - Havørrederne lever det meste af året ude i det salte hav. De er hurtige, glubske jægere, som jager rejer og småfisk. Men når kulden sætter ind, trækker havørreden tilbage mod mindre salt vand. De små fisk bliver ude i det brakke fjordvand, men de store kønsmodne fisk går op i de ferske åer, hvor de selv engang var æg, for at gyde.

SANDORM - Sandormen lever 10 - 20 cm nede i sandbunden på det lave vand. Her ligger den i et U-formet rør og spiser sand. Sandormen lever af det organiske materiale, der er i sandet. Af og til stikker den sin bagende op på sandbunden og laver små hobe af sandpølser. Sandormen er både han og hun. Hvert andet år stiger de op i vandet ved fuldmåne og nymåne i oktober og gyder deres æg og sæd. Så er der fest for mågerne.

ULK - Ulken er en grim fisk, som lever ved bunden i ålegræs-bælter og tang. Den er nærmest altædende og spiser krabber, smådyr og fiskeyngel. Nogle fiskere kalder den københavneren, fordi den har sådan en stor mund.

TANGNÅL - En lang, elegant, grøn, nåleformet fisk, som lever i ålegræs-skoven. Her står den lodret og ligner et ålegræsblad. Tangnålen er i familie med søheste. Det kan du se på dens trutmund. Hunnen lægger sine æg i hannens rugese - og hannen bærer de små tangnål til de er 1 måned. De kan søge tilbage senere.

ÅLEGRÆS - Ålegræs kaldes tit også tang - men det er en blomsterplante. En af de få, som kan leve i saltvand. Ålegræs har rødder og vokser på sandbunden - ikke på sten. Fjordens skove af ålegræs er vigtige levesteder for dyr og planter.